

Pārskats par Zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna 2017. - 2020. gadam īstenošanu

Zivju resursu atražošana Latvijas iekšējos publiski pieejamajos ūdeņos tiek veikta, lai mazinātu cilvēka darbības rezultātā zivju resursiem nodarītos zaudējumus, nodrošinātu šo resursu atjaunošanu un uzturēšanu zivsaimnieciski ekspluatējamā stāvoklī un lai saglabātu bioloģisko daudzveidību. Pēdējos četros gados Latvijā zivju resursu atražošana ir notikusi saskaņā Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānu 2017.–2020. gadam (turpmāk tekstā – Programma). Programmas īstenošanas termiņš bija no 2017. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim.

Programmas mērķis: ilgtspējīgi izmantojami un daudzveidīgi publiski pieejamie iekšējo ūdeņu zivju resursi Latvijā.

Programmā noteikti pieci rīcības virzieni mērķa sasniegšanai:

1. rīcības virziens: Gaujas un Ventas UBA publisko upju ceļotājzivju resursu papildināšana;
2. rīcības virziens: Daugavas UBA publisko upju un ezeru zivju resursu papildināšana HES kaskādes radīto zaudējumu kompensācijai;
3. rīcības virziens: pārējo publiski pieejamo upju un ezeru zivju resursu papildināšana, dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana un nārsta vietu atjaunošana;
4. rīcības virziens: zušu krājumu papildināšana un monitorings saistībā ar zušu krājumu pārvaldības pasākumu;
5. rīcības virziens: plāna īstenošanas zinātniskās uzraudzības un novērtējuma nodrošināšana.

1. Pārskats par 1. rīcības virziena “Gaujas un Ventas UBA publisko upju ceļotājzivju resursu papildināšana” izpildi

Par Gaujas, Ventas un mazo upju baseinu ceļotājzivju dabisko resursu papildināšanu bija atbildīgs Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts BIOR. Lielāko daļu no plānotā zivju daudzuma audzēja un dabiskajās ūdenstilpēs izlaida BIOR audzētavas, no privātajām zivju audzētavām iepirka līdaku mazuļus.

Analizējot laika periodā no 2017. gada līdz 2020. gadam izlaisto zivju mazuļu un kāpuru apjomus, redzams, ka mazuļu audzēšana un izlaišana tiek veikta, vadoties pēc ikgadējā izlaišanas plāna, kas katru gadu tika saskaņots ar Zemkopības ministriju. Katru gadu izlaisto zivju skaits nedaudz atšķiras (1.1. tab.), jo katru gadu ir atšķirīgas zivju audzēšanas sekmes, ko ietekmē daudzi faktori: vaislas zvejas specifika, vaislinieku kvalitāte, ikru daudzums un ikru apaugļošanās rezultāti u.c. Arī inkubācijas laikā kāpuru iznākumu ietekmē ikgadējās sezonālās laika apstākļu izmaiņas: ūdens temperatūras svārstības, nokrišņi, ūdens līmeņa svārstības upē, līdz ar to arī izmantojamā ūdens kvalitāte, kas savukārt ietekmē ikru attīstību un slimību risku. Pēc šķīlšanās būtiska nozīme ir jau minētajai ūdens kvalitātei, kā arī kāpuru un mazuļu ēdināšanai, dzīves apstākļiem, slimību uzliesmojumiem un daudziem citiem faktoriem.

1.1. tabula

Izlaisto zivju mazuļu un kāpuru skaits (gab.) 1. rīcības virziena izpildei

Zivju suga, attīstības stadija, Vecums	Zivju skaits (gab)				
	2017	2018	2019	2020	Kopā

Laša un taimiņa smolti, 1+, t.sk.	278 895	279 721	355 131	345 440	1 259 187
lašasmolti	216 855	71 184	258 491	233 908	780 438
taimiņas smolti	62 040	208 537	96 640	101 512	468 729
Taimiņa smolti, 2+	0	9 875	10 540	10 020	30 435
Laša un taimiņa mazuļi, 0+, t.sk.	0	320 000	0	0	320 000
lašamazuļi	0	180 000	0	0	180 000
taimiņa mazuļi	0	140 000	0	0	140 000
Ceļotājsīgas mazuļi, 0+	36 220	55 700	52 612	50 057	196 889
Ceļotājsīgas mazuļi, 1+	2300	0			
Zandarta mazuļi, 0+	301 551	300 842	300 635	322 795	1 225 823
Strauta foreles mazuļi, 0+	40 000	100 000	100 100	100 000	347 600
Strauta foreles mazuļi, 1+	7 500	0			
Zuša mazuļi, 0+	1050	1000	0	0	2 050
Nēga kāpuri	6 900 000	5 020 000	5 000 000	5 000 000	21 920 000
KOPĀ	7 035 000	6 087 138	5 819 018	5 472 852	24 404 133

Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.–2020. gadam ir noteikts gadā izlaižamo zivju skaits, 6,02 – 6,03 milj. zivju mazuļu un kāpuru gadā. Ja kādā gadā objektīvu iemeslu dēļ neizdevās izlaist paredzēto zivju skaitu, tastika kompensēts nākamajā gadā.

1.2. tabula

Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.–2020. plānotais 1. rīcības virziena izpildei un realizētais

Zivju suga, attīstības stadija, vecums	Plānots no 2017. līdz 2020. (kopā visā periodā) gab.	Realizēts no 2017. līdz 2020. (kopā visā periodā) gab.	Starpība starp Programmā plānoto un realizēto
Laša un taimiņa smolti, 1+	1 000 000	1 259 187	+ 259 187
lašasmolti	740 000	780 438	+ 40 438
taimiņas smolti	260 000	468 729	+ 208 729
Taimiņa smolti, 2	30 000	30 435	+ 435
Laša un taimiņa mazuļi, 0+, t.sk.	1 280 000	320 000	-960 000
lašamazuļi, 0+	700 000	180 000	-520 000

taimiņa mazuļi, 0+	580 000	140 000	-440 000
Ceļotājsīgas mazuļi, 0+	200 000	196 889	-3 111
Zandarta mazuļi, 0+	1 200 000	1 225 823	+ 25 823
Strauta foreles mazuļi, 0+	400 000	347 600	-52 400
Zuša mazuļi, 0+	4 000	2 050	-1 950
Nēģa kāpuri	20 000 000	21 920 000	+ 1 920 000
KOPĀ	24 114 000	24 404 133	+ 290 133

Laša un taimiņa krājumu zaudējumu kompensācijai 1. Rīcības virziena ietvaros bija paredzēts izlaist 1 milj. gab. lašu un taimiņu smoltu 1+, 1,28 milj. gab. vienasaras mazuļu 0+, un 0,03 milj. taimiņa smoltu 2+. Laša un taimiņa smolti 1+ izlaisti par 0,26 milj. vairāk, kā plānots, kas kompensē 0+ mazuļu deficītu, jo viengadīgu smoltu izdzīvošana dabiskā vidē ir augstāka, nekā vienasaras mazuļu izdzīvošana (1.2. tab.).

Laika periodā no 2017. līdz 2020. gadam vidējais izlaisto laša (1+) mazuļu svars bija $21,1 \pm 4,5$ g, taimiņa (1+) $17,1 \pm 3,9$ g, kas atbilst Programmā noteiktajam izlaižamajam svaram Gaujas un Ventas upju baseinā. Vidējais divgadīga taimiņa svars $83,5 \pm 25$ g. 2020. gadā, lai uzlabotu zivju resursu atražošanu un dabā izlaistu nobriedušus mazuļus, izlaišanai paredzētie viengadīgie mazuļi tika šķirti trīs svara grupās, lieli, vidēji un mazi. Vidējās lašu mazuļu 1+ grupas svars $19,8 \pm 5,0$ g, un lielās grupas svars $24,7 \pm 4,0$ g. Vidējās taimiņu mazuļu grupas 1+ svars $18,8 \pm 4,6$ g un lielās grupas svars $32,6 \pm 8,8$ g. Vidējie un lielie tika izlaisti, tad kad to atļāva noteikumi, bet mazie tika atstāti divgadnieku smoltu audzēšanai. Visiem izlaišanai paredzētiem taimiņu un lašu mazuļiem bija sākusies smoltifikācija, jeb zvīņu sudrabošanās, savukārt, pilnīga smoltifikācija tika konstatēta 27-78 % mazuļu.

Z/a Kārļi ar filiāli Brasla lašu un taimiņu vienasaras mazuļus izkliedēja 10 km garā Gaujas upes posmā, no laivas, izmantojot mākslīgu, peldošu mazuļu pārvadāšanas tvertni-baseinu ar skābekļa padevi. Šāda saudzīga zivju mazuļu izkliedēšana, izlaižot tikai piemērotos biotopos, būtiski uzlabo izdzīvotību, kā arī nodrošina to, ka mazuļi jau izlaišanas brīdī tiek saudzīgi izkliedēti, to dzīvotņu tuvumā.

Visā pārskata periodā bija plānots izlaist 0,20 milj. ceļotājsīgas vienasaras mazuļus, kas tika gandrīz sasniegts. Zandarta mazuļu izlaišanas plāns pārpildīts par 25 tūkstošiem. Strauta foreles, vecumā 0+, tika plānots izlaist 0,4 miljonu apmērā, un tika izlaistas 0,35 milj. Zuša mazuļus 0+ bija paredzēts izlaist 4 tūkstošu apjomā, bet tika izlaista apmēram puse no plānotā, t.i., 2,05 tūkstoši, savukārt nēģu kāpuru izlaišanas plāns tika izpildīts par 110%, 20 milj kāpuru vietā izlaižot 21,9 milj (tab., 1.2.).

Pasākumā plānotais rezultatīvais rādītājs: "nodrošināt Gaujas, Ventas un mazo upju baseinu ceļotājzivju dabisko resursu papildināšana, katru gadu ielaižot vismaz 6,021 milj. gab. ceļotājzivju mazuļu, smoltu un nēģu kāpuru" - tika sasniegts.

2. Pārskats par 2. rīcības virziena: "Daugavas UBA publisko upju un ezeru zivju resursu papildināšana HES kaskādes radīto zaudējumu kompensācijai" izpildi

Par Daugavas baseina ceļotājzivju dabisko resursu papildināšanu bija atbildīgs Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts BIOR. Daugavas HES kaskādes radīto zivsaimniecisko zaudējumu kompensācija tiek realizēta, mākslīgi pavairojot un ielaižot Daugavas un Lielupes baseinā laša un taimiņa smoltus, zandarta, vimbas, līdakas kāpurus u.c. zivis, kopā 6,37 milj. gab./gadā.

Daugavas baseinā zivju audzētavu izlaisto zivju skaits dažādos gados ir atšķirīgs (2.1. tab.), ko ietekmē dažādi dabiski klimatiski un bioloģiski faktori, tomēr, izlaidumu skaitu svārstības pa gadiem savstarpēji kompensē izlaidumu atšķirības pa gadiem (2.2.tab).

2.1. tabula

Izlaisto zivju mazuļu un kāpuru skaits (gab.) 2. rīcības virziena izpildei

Zivju suga attīstības stadija, Vecums	Zivju skaits (gab.)				
	2017	2018	2019	2020	Kopā
Laša un taimiņa smolti, 1+, t.sk.	546 658	634 436	682 462	719 596	2 583 152
laša smolti	372 658	547 022	592 307	495 912	2 007 899
taimiņa smolti	174 000	87 414	90 155	223 684	575 253
Taimiņa smolti, 2+	0	2 760	10 680	18 807	32 247
Laša un taimiņa mazuļi, 0+	60 524	41 000	20 000	0	121 524
Līdakas mazuļi, 0+	152 970	13 575	3 075	1 034	170 654
Zandarta, vimbas, ceļotājsīgas mazuļi, 0+	722 775	820 812	727 025	520 889	2 791 501
Iezīmēti zuša mazuļi, 0+	0	1 800	0	0	1 800
Nēģa kāpuri	12 380 000	6 944 000	8 425 800	5 834 000	33 583 800
Kopā	13 862 927	8 458 383	9 869 042	7 094 326	39 284 678

2.2. tabula

Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.–2020. plānotais 2. rīcības virziena izpildei, un realizētais

Zivju suga, attīstības stadija, vecums	Plānots no 2017. līdz 2020. (kopā visā periodā) gab.	Realizēts no 2017. līdz 2020. (kopā visā periodā) gab.	Starpība starp plānoto un realizēto
Lasis, taimiņš, smolts 1+	2 400 000	2 583 152	+183 152
laša smolti	1 900 000	2 007 899	+107 899
taimiņa smolti	500 000	575 253	+75 253
Taimiņa smolti, 2+	40 000	32 247	-7 753
Lasis, taimiņš, mazulis, 0+	280 000	121 524	-158 476
Zandarts, vimba, sīga, līdaka, mazulis, 0+	60 000	170 654	+110 654
Līdaka, kāpurs	2 800 000	2 791 501	-8 499
Iezīmēti zuša mazuļi, 0+	16 000	1 800	-14 200
Nēģis, kāpurs	20 000 000	33 583 800	+13 583 800
KOPĀ	30 796 000	39 284 678	+8 488 678

Visā pārskata periodā laša un taimiņa smolti un mazuļi caurmērā tika izlaisti tik, cik paredzēts ikgadējā izlaišanas plānā, kopā visā periodā sasniedzot Programmā plānoto apjomu. Laša un taimiņa mazuļu 0+, kā arī taimiņa 2+ smoltu deficītu kompensēja 1+ smoltu lielāks izlaidums. Laika periodā no 2017. līdz 2019. gadam vidējais izlaisto laša (1+) mazuļu svars bija $30,8 \pm 4,8$ g, taimiņa (1+) $21,9 \pm 4,9$ g, kas atbilst Plānā noteiktajam izlaižamajam svaram Daugavas upes baseinā. Vidējais divgadīga taimiņa svars $96,5 \pm 3,9$ g. 2020. gadā, lai uzlabotu zivju resursu atražošanu un dabā izlaistu nobriedušus mazuļus, izlaišanai paredzētie viengadīgie mazuļi tika šķirti trīs svara grupās, lieli, vidēji un mazi. Vidējās lašu mazuļu 1+ grupas svars $31,5 \pm 3,6$ g, un lielās grupas svars $36,7 \pm 5,1$ g. Vidējās taimiņu mazuļu grupas 1+ svars $25,6 \pm 4,5$ g un lielās grupas svars $30 \pm 3,8$ g. Vidējie un lieli tika izlaisti, tad kad to atļāva MK noteikumi, bet mazie tika atstāti turpmākai audzēšanai. Visiem izlaišanai paredzētiem taimiņu un lašu mazuļiem bija sākusies smoltifikācija, jeb zvīņu sudrabošanās, savukārt, pilnīga smoltifikācija tika konstatēta 40-80 % mazuļu.

Zandarta, vimbas, sīgas un līdakas mazuļu izlaišanas apjoms bija lielāks, nekā bija plānots (2.2.tab.). Netika izpildīta līdaku kāpuru ielaišana pilnā apjomā, taču nēģa kāpuri tika izlaisti par 8 488678 vairāk nekā plānots.

Programmā plānotais rezultatīvais rādītājs: kompensēt zivju resursiem nodarītos zaudējumus Daugavas upes baseinā pavairojot un katru gadu ielaižot 6,37 milj. zivju kāpuru un mazuļu kopā visā periodā, ir sasniegts.

3. Pārskats par 3. rīcības virziena “Pārējo publiski pieejamo upju un ezeru zivju resursu papildināšana, dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana un nārsta vietu atjaunošana” izpildi.

Laika periodā no 2017.-2020. katru gadu tika vērtēti Zivju fonda projektu pieteikumi pasākumam „Zivju resursu pavairošana un atražošanas publiskajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij, kā arī citās ūdenstilpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā”, sniedzot atzinumus par ihtiofaunas struktūras pilnveidošanu un zivju resursu papildināšanu publiskajās ūdenstilpēs, kā arī par upju attīrīšanu un potenciālo nārsta vietu atjaunošanu.

Laika periodā no 2017. līdz 2020. gadam izskatīti un sagatavoti 268 atzinumi par pašvaldību un ūdenstilpju apsaimniekotāju Lauku atbalsta dienestā iesniegtajiem projektiem, kas pretendēja uz Zivju fonda finansējumu. Ar zivju mazuļiem 2017. gadā tika papildinātas 61, 2018. gadā - 39, 2019. gadā - 42, bet 2020. gadā – 56 ūdenstilpes. Izvēlētās zivju sugas bija zandarti, ālanti, līdakas, sīgas, strauta foreles, vēdzeles un nēģi. Izlaisto mazuļu starpā vispopulārākās bija līdakas, kuras sastādīja 49 % no izlaisto mazuļu skaita. Zandarta mazuļi veidoja 43 %, vēdzeles – 2 %, ālanti – 2 %, taimiņi – 2 %, sīgas 1 %. Strauta foreles – 0,4 %.

3.1. tabula

Zivju fonda atbalsta pasākuma ietvaros ielaistie vēžu un zivju mazuļi 2017.-2020.gadā

Ūdenstilpe, ielaišanas vieta	Zivju suga	Skaits, gab.			
		2017	2018	2019	2020
Augstrozes Lieliezers	zandarti	25 000			
Auciema ezers	zandarti			3 000	
Alauksta ezers	zandarti	27 000			

	līdakas		28 000		
Alūksnes ezers	sīgas	15 000			
	līdakas	24 500			
	zandarti			9 000	35 419
Amatasupe	taimiņš				4 700
Balvu ezers	zandarti	10 000	10 000	9 000	9 000
Baļotes ezers	līdakas			18 000	
	zandarti				18 000
Bancānu ezers	līdakas	1 800			
Bārtasupe	vēdzeles	25 000			
Biešonu ezers	līdaka		1 400	6 000	
Bilskas ezers	zandarti			800	
	līdakas				800
Blomes dzirnavezers	līdakas			400	
Brīgenes ezers	līdakas	13 000			11 000
	zandarti			11 000	
Bicānu ezers	līdakas	12 000			
	zandarts		13 000		
Cārmaņa ezers	zandarts				11 200
Cieceres upe	strauta foreles	10 000			
Cirīša ezers	līdaka				17 340
Čerņavas ezers	līdaka		5 000	5 000	5 000
Dagdas ezers	zandarts		28 000		
Dervānišķu ezers	līdaka		4 000	4 000	4 000
Dubuļu ezers	līdaka		1 400		
Dūņezers	līdakas	7 500			7 000
Drīdža ezers	zuši	8 090			
Dubnas upe	Līdakas kāpuri	5 900		450 000	
Durbes ezers	zandarts				30 000
Eikša ezers	zandarti			5 000	
	līdaka				5 000
Ežezers	līdakas	18 000			

Ineša ezers	zandarti	27 000			
	līdaka		28 000		
Jidausa ezers	līdaka		1 400		
Galšūna ezers	zandarti	6 000			
Ildzenieku ezers	līdakas	2 600		2 600	2 600
Indzera ezers	zandarti	13 000		13 000	13 000
Ismeru-Žagatu ezers	zandarti			14 600	
Jāšezers	līdakas	5 000			
	zandarts				9 000
Juvera ezers	līdaka		7 000		
Juglas ezers	zandarti	24 500			
Kategrades ezers	līdakas	8 000			
	zandarts				12 000
Kaučera ezers	līdakas			4 000	
Kaņiera ezers	līdaka				12 000
Kāla ezers	zandarts		15 000		
	līdakas			16 000	
Kurjanovas ezers	līdaka		20 000		
Ķiržu ezers	līdakas	6 000			
Karašu ezers	līdakas	2 200			
Kazimirovas ezers	zandarti	7 000			
Kalviša ezers	līdakas	3 000			
Laukezers	līdakas	5 000		5 000	5 000
Lādes ezers	vēdzeles	20 000			
Lejas ezers	zandarts				15 000
Lielais Stropu ezers	līdakas	24 000	25 000	25 000	25 000
Lielais Līderis ezers	līdaka		10 000		
	zandarts				5 000
Lielais Ludzas ezers	līdaka				10 000
Lielais Baltezers	līdaka		20 000		
Lielais Kurtašu ezers	līdakas				5 000
Lielais Salkas ezers	līdaka				5 000

Lielaucis ezers	līdaka			24 104	24 104
Lielupe	zandarti			35 000	16 000
Liepājas ezers	līdaka			7 000	
Lilastes ezers	līdaka				19 000
Limbažu Dūņezers	līdaka	3 000			
Limbažu Lielezers	zandarti	20 000			
Lizdoles ezers	zandarts		5 395		5400
Luknas ezers	līdaka		20 000		
	zandarts				18 900
Lubezers	līdaka	8 000			
Lubāns	zandarti				45 000
Mazais Stropu ezers	līdaka	1 600	2 000	1 600	
Mācītājmuižas ezers	līdaka	5 500			
Marinzejas ezers	līdaka	6 000		7 000	
Mazais Baltezers	līdaka	25 000			
	zandarts				9 000
Mazuma ezers	zandarti	2 500			
Medumu ezers	līdaka	22 000			
Mūsas upe	ālanti	10 500	21 000		
Mēmeles upe	ālanti	10 500			
Mūsa Mēmele	līdaka			30 000	
Nirzas ezers	līdaka	10 260			
Nūmēnes ezers	līdaka	7 000			
Odzes ezers	līdaka	6 500			
Odzienas ezers	zandarti	4 800			
Oloveca ezers	zandarti	13 000			
Okras ezers	līdaka		1 400		6 000
Pakaļna ezers	līdaka		1 400		5 000
Pakuļu ūdenskrātuve	zandarts		15 000		
Prūšu ūdenskrātuve	zandarti	6 500	6 500		6 500
Radžu ūdenskrātuve	līdaka				11 500
Pērkonu ezers	zandarts	20 000	13 000	13 000	13 000

Raunas upe	taimiņi				4700
Ratnieku ezers	līdakas				10 000
Rāznas ezers	zandarts		85 000	40000	85 000
Rojas upe	taimiņi	7 000	700		5 162
Rūjas upe	līdakas	6 000			
Rušona ezers	zandarti	50 000			
Raiskuma ezers	ālanti			10 000	
Rāceņu ezers	zandarti			3 500	
Salaca	taimiņi	7 692	17 791	11 510	5 120
	nēģi			1 666 700	1 250 000
Saviņu ezers	līdakas	4 100			
Salas ezers	līdaka		5 000		
Salmeja ezers	līdakas			10 000	
Saukas ezers	zandarts		15 026	26 295	28 571
	līdakas	16 500			
Sasmakas ezers	līdakas	8 000			
Sārumezers	līdakas				8 000
Sīvera ezers	zandarts		28 080		
Stropaka ezers	līdaka		1 000	700	1000
Šuņu ezers	līdaka		7 400	7400	10 000
Sudala ezers	zandarti	14 000			14 000
	līdakas			14 000	
Sprūgu ezers	zandarti	5 000		4 800	4 800
Tepera	zandarts			900	
	līdakas				900
Taurenes ezers	līdaka		3 000		
Timsmales ezers	līdakas	4 500			
Usmas ezers	Līdaka	20 000	40 479	40 500	40 500
Umurgas ūdenstilpe	ālanti	5 000			
Vaidavas ezers	līdakas			2300	
Vējupe	zandarts				1500

Vidusezers	līdakas				300
Viļakas ezers	zandarts		5000		
Viesītes ezers	zandarts		5584	5000	
Vīrangasezers	līdakas	12 000			
	zandarts		12000	20 000	12 000
Višķu ezers	līdakas	15 791			
Zolvas ezers	zandarts			30 000	30 000

Lielākā daļā pieteikumos plānoto un izlaisto mazuļu svars atbilda Plānā noteiktiem izmēriem, atsevišķos gadījumos tika sniegti atzinumi par zivju mazuļu aizvietošanas iespējām Zivju fonda padomei tad, kad bija nepieciešamība veikt izmaiņas, t.i., ielaist mazuļus, kuru svars ir lielāks par 30 gramiem.

Lai nozvejotu vaisliniekus, iegūtu ikrus un pieņus, taimiņu mazuļu audzēšanai, tika realizēti projekti par taimiņu vaislinieku zveju, nododot tos tālākai inkubācijai, gametu iegūšanai, un audzēšanai ZI BIOR zivju audzētavām. Par Zivju fonda līdzekļiem laikā no 2017.-2020. gadam ar taimiņa mazuļiem papildināta Salaca, Roja, Amata un Rauna.

3.1. tabula

Izlaisto zivju mazuļu un kāpuru skaits (gab.) Zivju fonda projektu ietvaros, 2. rīcības virziena ietvaros

	2017	2018	2019	2020
Zandarts	275300	256585	240895	447290
Līdaka	320251	204879	212604	251044
Vēdzele	45000	0	0	0
Strauta forele	10 000	-	-	-
Zutis	8 090	-	-	-
Ālants	26000	21000	10000	0
Sīga	15 000	-	-	-
Taimiņš	14692	18491	11510	19682
Nēga kāpuri	-	-	-	1 250 000
Līdaku kāpuri	-	-	450 000	-
Kopā:	714333	2500955	2141709	1968016

Tika izvērtēti arī Zivju fonda finansētie projekti par dzīvotņu atjaunošanu (novērtējums 5.4. punktā)

4. Pārskats par 4. rīcības virziena “Zušu krājumu papildināšana un monitorings zušu krājumu pārvaldības pasākumā” izpildi

4.1. Zušu krājumu papildināšana plānā noteiktajos ūdeņos

Zivju resursu mākslīgās atražošanas plānā 2017.-2020. gadam 4. rīcības virziena īstenošanai dažādos Latvijas upju baseinu apgabalos (UBA) 2017., 2018. un 2019. gadā kopumā ielaisti 2 435 400 zušu stikla zuša stadijā (4.1.1. tab.).

4.1.1. tabula

Stikla zušu ielaišanas apjomi Latvijas upēs un ezeros zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna periodā no 2017. līdz 2020. gadam.

Gads	UBA	Ūdens objekts	Zušu dzīvotņu platība (ha)	Ielaisto stikla zušu skaits
2017	Gauja	Burtnieku ezers	4 000	400 600
2017	Gauja	Dūņezers	76	27 900
2017	Gauja	Lilastes ezers	191	19 100
2017	Gauja	Dzirnezers	173	17 300
2017	Gauja	Limbažu Lielezers	254	25 400
2017	Gauja	Gauja	1 160	10 6000
2017	Gauja	Pēterupe	30	4 000
2017	Gauja	Vitrupe	20	3 700
2017	Gauja	Svētupe	34	4000
2017	Gauja	Salaca	386	15 000
2017	Lielupe	Lielupe	790	96000
2017	Lielupe	Mūsa	72	16 000
2017	Lielupe	Mēmele	300	35 000
2017	Lielupe	Iecava	93	10000
2017	Lielupe	Babītes ezers	2 555	250 000
			Kopā gadā	1 030 000
2018	Venta	Liepājas ezers	3 715	371 500
2018	Venta	Durbes ezers	598	59 800
2018	Venta	Puzes ezers	520	51 000
2018	Venta	Vilgāles ezers	242	24 200
2018	Venta	Lielais Nabas ezers	70	7 000
2018	Venta	Mazais Nabas ezers	69	6 900
2018	Venta	Bārta	40	15 000
2018	Venta	Saka	18	5 000
2018	Venta	Tebra	57	8 000
2018	Venta	Durbe	30	5 000
2018	Venta	Rīva	1	2500
2018	Venta	Venta	1 778	100 000
2018	Venta	Abava	190	22000
2018	Venta	Užava	46	6 000
2018	Venta	Irbe	73	14 000
2018	Venta	Stende	60	8 000
2018	Venta	Rinda	22	2 500
2018	Venta	Roja	50	7 000
			Kopā gadā	715 400
2019	Daugava	Ķīšezers	1 704	170 400
2019	Daugava	Juglas ezers	540	54 000
2019	Daugava	Lielais Baltezers	598	59 800
2019	Daugava	Mazais Baltezers	196	19600

Gads	UBA	Ūdens objekts	Zušu dzīvotņu platība (ha)	Ielaisto stikla zušu skaits
2019	Daugava	Daugava un attekas	2 366	284 000
2019	Daugava	Jugla	143	15 200
2019	Daugava	Lielā Jugla	450	40 000
2019	Daugava	Mazā Jugla	250	23 000
2019	Daugava	Buļļupe	252	24 000
			Kopā gadā	690 000
			KOPĀ PERIODĀ	2 435 400

4.2. Zušu monitorings saistībā ar zušu krājumu pārvaldību un tā novērtējums – pārskati par paveikto darbu

Laika periodā no 2017. līdz 2020. gadam katru gadu nodrošināts zušu monitorings ne mazāk kā 20 upēs un 6 ezeros, kur veikta zušu krājuma papildināšana ar stikla zušiem (4.2.1. tabula).

4.2.1. tabula

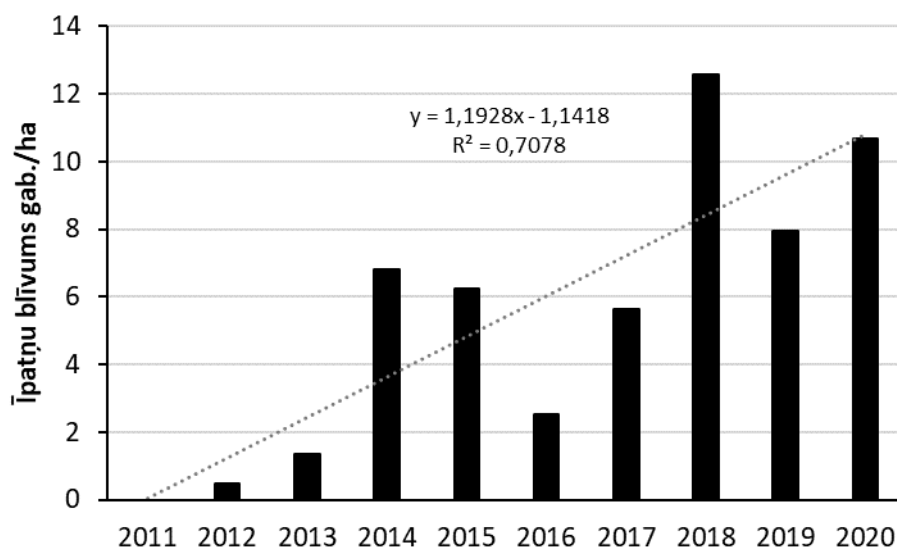
Dzeltenzušu monitorings krājuma pārvaldības plānā iekļautajās upēs un ezeros

Monitorings upēs	Apsekotās upe (N)	Vietas	Apzvejotā platība (ha)	Īpatņu blīvums (gab./ha)
2017. gads	20	68	2,37	7,6
2018. gads	22	99	4,08	15,0
2019. gads	21	112	3,31	9,4
2020. gads	20	66	1,70	17,1
Monitorings ezeros	Apsekotie ezeri (N)	Transekti	Apzvejotā platība (ha)	Īpatņu blīvums (gab./ha)
2017. gads	7	13	1,25	25,6
2018. gads	14	38	1,89	18,0
2019. gads	7	20	1,16	12,1
2020. gads	13	27	2,83	6,7

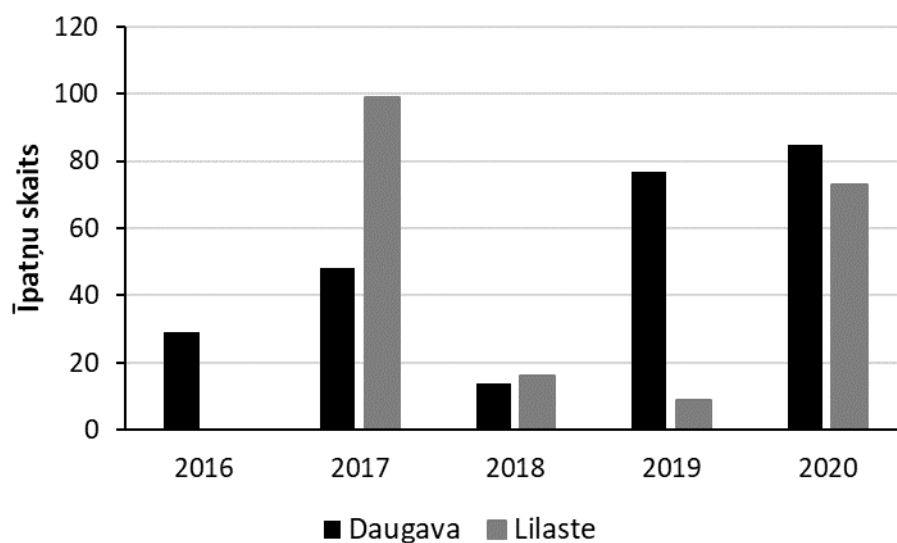
Jānorāda, ka zušu uzskaites efektivitāti Daugavas baseina ezeros atsevišķos gados (2018. un 2020. g.) negatīvi ietekmējusi augstā ūdens elektrovadītspēja, kas pārsniedza 1000 μ S, 2020. arī augstais ūdens līmenis.

Kā liecina zušu monitoringa dati upēs, kopš zušu krājuma papildināšanas uzsākšanas 2011. gadā, to konstatēšanas biežums ir audzis un uzrāda pozitīvu krājuma attīstības priekšnoteikumus arī turpmākajiem gadiem (4.2.1. att.). Laika periodā no 2017. līdz 2020. gadam zuši visbiežāk un lielākajā blīvumā konstatēti Ventas UBA ūdenstecēs.

Kopš 2016. gada Daugavā un 2017. gada Lilastes upē veikta uz jūru migrējošo zušu uzskaitē (4.2.2. att.), bioloģiskie mērījumi un iezīmēšana. Daugavā lielākoties konstatēti zuši, kas atbilst krājuma papildinājumam 2011. un 2014. gadā, bet Lilastes upē zuši no krājuma papildinājuma Lilastes ezerā 2012. gadā. Vairums šo zušu ir sasnieguši minimālo zvejā pieļaujamo izmēru, un Lilastes upē liela daļa no tiem jau ir sudrabzuša stadijā. Savukārt Daugavā analizētajā materiālā pārsvarā konstatēti zuši dzeltenzuša stadijā.

4.2.1. attēls. Zušu īpatņu blīvuma izmaiņas monitoringa aptvertajās Latvijas upēs

4.2.2. tabula. Uz jūru migrējošo zuša monitoringa rezultāti Daugavā un Lilastes upē.

Jānorāda, ka uzskaites rezultātus Lilastes upē 2018. un 2019. gadā ietekmēja Lilastes upes ietekā Rīgas līcī izveidojies smilšu sanesums, kas ilgstoši bloķēja aktīvu ūdens plūsmu no Lilastes ezera uz Rīgas līci, līdz ar to arī zušu migrāciju. 2018. gadā negatīvu ietekmi uz zušu migrāciju abās upēs atstāja arī ilgstošs vasaras mazūdens periods, kas tika novērots visā Latvijas teritorijā.

5. Pārskats par 5. rīcības virziena “Plāna īstenošanas zinātniskās uzraudzības un novērtējuma nodrošināšana” izpildi

5.1. Plānā ietvertu pasākumu īstenošanas zinātniskā uzraudzība un novērtējums.

Pamatojoties uz zinātniskās izpētes datiem, kuri tiek iegūti Zinātniskā institūta BIOR un Zemkopības ministrijas ikgadējā līguma, LAD projekta “Datu vākšanas programma”,

starptautisku projektu un arī pakalpojumu ietvaros, Institūts izstrādāja ikgadējo zivju mazuļu ielaišanas plānu Pamantnostādņu 1. un 2. rīcības virziena realizācijai. Izlaišanas vietas un izlaižamo mazuļu daudzums katrā vietā noteikts pamatojoties uz iepriekšminētās izpētes rezultātiem, kā arī ņemot vērā Programmas uzstādījumus. Lašiem un taimiņiem tika piemērots t.s. “dzimtās upes” princips: vaislinieku ieguve, zivju audzēšana un izlaišana notika vienā un tajā pašā upes baseinā, t.i., Daugavas lasis tiek audzēts Daugavas ūdenī un izlaists Daugavas grīvā, līdzīgi tas notika Ventas un Gaujas UBA. Zandartu un līdaku izlaišana plānota ņemot vērā resursu izmantošanas intensitāti, nēģu un straute foreļu izlaišanas plānotas vietās, kur ir potenciālās dzīvotnes, bet tās nav pietiekami intensīvi izmantotas. Vimbu izlaišana plānota tikai Daugavā un tas saistīts ar HES kaskādes radīto zaudējumu kompensāciju. Zivju mazuļu izlaišanas plāni katra gada janvāra beigās tika saskaņoti ar Zemkopības ministriju un ievietoti ZM mājaslapā.

Zinātniskais novērtējums sniegts par 268 (2017. gadā - 72; 2018. gadā- 61; 2019. gadā – 63; 2020. gadā - 72) Zivju fonda padomei iesniegtajiem projektiem pasākumam “zivju resursu pavairošanai un atražošanai publiskajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij, citās ūdenstilpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā, kā arī privātajās upēs, kurās ir atļauta makšķerēšana” Projektu izvērtējumā tika ņemta ūdenstilpes piederība, ūdenstilpes apsaimniekošanas formas (zveja, licencētā makšķerēšana, vai makšķerēšana saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 800 “Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi” vai arī papildus ir ieviesta licencētā makšķerēšana). Tika vērtēta LR normatīvajā regulējumā noteikto saistību izpilde: iesniegti zivju izlaišanas akti saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 31. martā noteikumiem Nr.150 “Kārtība, kādā uzskaita un dabiskajās ūdenstilpēs ielaiž zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētos zivju mazuļus, kā arī prasības attiecībā uz mākslīgai zivju pavairošanai pielāgotu privāto ezeru izmantošanu” un iesniegts pārskats par iepriekšējā gadā iegūtajiem lomiem saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 799 “Licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kārtība”. Tika analizēti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumos noteiktie zivju ielaišanas apjomi un Projektā pieprasīto zivju mazuļu daudzuma atbilstība Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumos minētajam, kā arī vērtējām iepriekšējos gados ielaisto zivju mazuļu daudzumu un nepieciešamību papildināt resursus projekta pieteikšanas gadā.

Institūts izveidoja sistēmu, kura noved pie četriem slēdzieniem kuri tiek iesniegti Zivju fonda padomei:

1. Institūts iesaka atbalstīt projektu, ja zivju resursu tiek intensīvi, kontrolēti izmantoti (notiek zveja vai licencētā makšķerēšana, par ko iesniegti zvejas žurnāli vai lomu atskaites), ja plānotais zivju daudzums atbilst Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumos minētajam, ja zivju suga atbilst Programmā minētajai, ja zivju resursi nav papildināti pēdējos divos gados par Zivju fonda līdzekļiem.
2. Institūts neiebilst zivju resursu papildināšanai, tas ir gadījumos, ja zivju ielaišana nav ļoti nepieciešama, bet zivju ielaišana nevar nodarīt kaitējumu.
3. Institūts iesaka daļēji atbalstīt projektu - tas ir gadījumos, ja Projektā pieprasītais zivju daudzums ir lielāks nekā Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumos paredzēts
4. Institūts iesaka noraidīt projektu, gadījumos, kad ir būtiskas neatbilstības - nav iesniegtas lomu atskaites vai zivju izlaišanas akti, zivju suga neatbilst Programmā noteiktajai un ja konstatētas citas neatbilstības.

2020. gadā institūts izstrādāja un iesniedza rekomendācijas Zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna īstenošanai 2021.-2024. gadā. Rekomendācijas izstrādātas ar mērķi saglabāt bioloģiski daudzveidīgus un zivsaimnieciski ilglaicīgi izmantojamus zivju resursus Latvijā, iesakot 6 rīcības virzienus:

1. rīcības virziens – ceļotājzivju resursu atražošana Gaujas un Ventas baseinu publiskajās ūdenstilpēs;
2. rīcības virziens – zivju resursu atražošana HES kaskādes radīto zaudējumu kompensācijai Daugavā;
3. rīcības virziens – zivju resursu atražošana publiski pieejamās ūdenstilpēs;
4. rīcības virziens – zušu krājuma monitoringa pasākumi, turpmākas papildināšanas izvērtēšana un rekomendāciju izstrāde;
5. rīcības virziens – zivju dabisko dzīvotņu un migrācijas iespēju atjaunošana upēs;
6. rīcības virziens – zivju resursu atražošanas zinātniskais novērtējums.

5.2. Zivju mazuļu izlaišanas efektivitātes novērtējums

5.2.1. Līdaku mazuļu izlaišanas efektivitātes novērtējums

Līdaka ir Latvijas populārākā suga makšķernieku lomos, - tā ir visbiežāk noķertā zivs Latvijas iekšējos ūdeņos visa gada garumā. Licenču atskaites liecina, ka noķerto līdaku apjoms no 2017. gada līdz 2019. gadam bija no 51,8 līdz 92,3 tonnas (5.3.1.att). Parasti tā pati var nodrošināt savas populācijas ilgtspēju, tāpēc papildus atražošana ir nepieciešama tikai atsevišķos gadījumos. Līdaka ir augstākais plēsējs un atrodas barības piramīdas pašā augšā. Tā aktīvi barojas ar citu sugu zivīm un mazuļiem. Ir valstis un ūdenstilpes, kur līdakas tiek izlaistas atražošanas nolūkos, un ir tādas, kur līdakas ir atzītas par invazīvu sugu, un tiek mērķtiecīgi samazināts to krājums, jo tās izēd citu vērtīgo sugu, piemēram, lašveidīgo zivju mazuļus. Latvijā līdakas ir izlaižamas tikai tajās ūdenstilpēs, kur ir to dabīga populācija un to nosaka ezera ekspluatācijas noteikumi.

Lai uzkrātu datus un novērtētu līdaku mākslīgo papildināšanu, kā arī varētu spriest par izlaišanas efektivitāti, laikā no 2014. līdz 2020. gadam Institūts veica līdaku mazuļu izlaišanas pētījumu Saukas ezerā. Dati liecina, ka mākslīgi audzētie mazuļi veiksmīgi sasniedz lomā paturamu zivju izmērus, redzams, un ka makšķerniekiem vislabāk ķērušās apmēram vienu kilogramu smagas iezīmētās līdakas, t.i., tās, kuras ezerā pavadījušas pusotru gadu pēc izlaišanas. Jāatzīmē, ka visas noķertās un ziņotās iezīmētās līdakas bija sasniegušas makšķerēšanai atļauto lielumu, 50 cm un tika paturētas lomā. Minimālais svars bija 0,60 kg, maksimālais 3,14 kg, bet vidējais 1,03 kg. Ezerā pavadītais laiks, no 7 līdz 56 mēnešiem, bet vidēji - 23 mēneši. Šobrīd lielākā iezīmētā līdaka noķerta 2021. gada februārī, tā tikusi izlaista 2017. gadā, un kopā ezerā pavadījusi 41 mēnesi, sasniedzot 3,14 kg un 69 cm. Otra lielākā līdaka tika noķerta 2019. gada jūlijā, tā ezerā bija pavadījusi 56 mēnešus, sasniegusi 3 kilogramus, un garumu - 75 cm.

Pētījuma rezultāti apstiprina informāciju, ka līdakas, kā augstākais plēsējs, labi iedzīvojas tām piemērotos biotopos. Jo lielāks mazuļu izmērs, izlaišanas laikā, jo lielāka iespēja, ka tās dzīvos, augs un sasniegs lomā paturamo līdaku izmēru.

5.2.2. Lašveidīgo izlaišanas efektivitātes novērtējums

Institūta zivju audzētavās audzēto lašu un taimiņu smoltu iezīmēšana ar taukspuru apgriešanu tika uzsākta 2015. gadā. Katru gadu taukspuras tika nogrieztas trīs mēnešu laikā, no janvāra līdz martam. Atskaites periodā, no 2017. gada līdz 2020. gadam ar taukspuras nogriešanu tika iezīmēti gandrīz četri miljoni lašu un taimiņu mazuļu, - t.i., kopā iezīmēti 2 815 014 lašu smolti un 1 138 971 taimiņu smolti, attiecīgi:

2017. - 677 037 lašu smolti un 223 732 taimiņu smolti,

2018. - 620 966 lašu smolti un 325 742 taimiņu smolti,
 2019. - 787 191 lašu smolti un 219 525 taimiņu smolti,
 2020. - 729 820 lašu smolti un 369 972 taimiņu smolti.

Pēc izlaišanas, laši jūrā lielākoties pavada divus vai trīs gadus, un pirmie iezīmētie laši uz nārstu sāka atgriezties 2018. gadā. Līdz ar to 2018. gadā tika sākts reģistrēt taukspuras stāvokli (griezta/negriezta). Informācija tika iegūta no sadarbības zvejnieku lomiem, kā arī no licencētajā makšķerēšanā un vaislinieku zvejā iegūtiem lašiem un taimiņiem. Kopā savākta informācija par 1282 lašiem un 1474 taimiņiem (5.2.2.1. tab.).

Lašu vaislinieku zvejas dati, kas veido būtisku paraugkopas datu apjomu, liecina, ka Daugavā gandrīz 100% gadījumu lašiem ir griezta taukspura, tas nozīmē, ka zivis līdz smolta stadijai ir audzētas Institūta zivju audzētavā. Ventā 58,1-72 % lašu vaisliniekiem ir bija audzētavas izcelsme, bet Gaujā 54,4-85,7 %. Pēc licencētās makšķerēšanas datiem griezta taukspura bijusi visiem (100 %) ziņotajiem lašiem Gaujā. Piekrastes un atklātās jūras zvejas dati liecina, ka audzētavu izcelsme ir 15,6-25,9 % lašu. Atklātās jūras zvejas dati gan izmantojami ar piesardzību, jo šajā zvejā tiek noķerti arī laši no citu Baltijas jūras reģiona lašupju krājumiem, ko apliecina arī zvīņu materiāla analīze – konstatējot lašus, ar Latvijas upēm un mūsu audzētavu smoltu izlaidumiem neraksturīgiem vecumiem.

Taimiņu vaislinieku zvejas dati liecina, ka Braslā audzētavas izcelsme ir 69,7-100 % taimiņu, Gaujā – 28,6-66,7 %, un Ventā 9-18,5 %. Piekrastes un atklātās jūras zvejas dati liecina, ka audzētavu izcelsme ir 3,2-20 % taimiņu. Savukārt licencētās makšķerēšanas lomu analīze parāda, ka Gaujā 6,5 % noķerto taimiņu bijusi griezta taukspura, bet Salacā – 3,7 %.

Ziņas par dabisko un audzētavu izcelsmes taimiņu un lašu īpatsvaru šo sugu populācijās Institūts turpinās uzkrāt arī 2021-2024. gadā, kas ilgtermiņā sniegs izpratni par populāciju stāvokli.

5.2.2.1.tabula

No Institūta zivju audzētavām izlaisto lašu un taimiņu procentuālais daudzums licencētās makšķerēšanas, vaislinieku, piekrastes un atklātās zvejas lomos, 2018.-2020.

	Gads	Griezta taukspura, %	Analizētais paraugs, gab.
	Lasis		Lasis
Licencētā makšķerēšana			
Gauja	2020	100	3
Vaislinieku zveja			
Daugava	2018	99,4	177
Daugava	2019	100	258
Daugava	2020	100	88
Gauja	2018	85,7	35
Gauja	2019	69,6	46
Gauja	2020	54,4	11
Venta	2018	58,1	31
Venta	2019	72	25
Venta	2020	68,1	47
Piekrastes zveja			

	2019	15,4	39
	2020	24,4	82
Zveja atklātā jūrā			
	2019	23,1	13
	2020	25,9	239
	Gads	Griezta taukspura, % Taimiņš	Analizētais paraugs, gab. Taimiņš
Licencētā makšķerēšana			
Gauja	2020	6,5	62
Salaca	2020	3,7	191
Vaislinieku zveja			
Brasla	2018	100	8
Brasla	2019	100	142
Brasla	2020	69,7	78
Gauja	2018	66,7	36
Gauja	2019	35,6	59
Gauja	2020	28,6	7
Venta	2018	18,5	27
Venta	2019	9	33
Venta	2020	9,2	76
Piekrastes zveja			
	2019	3,2	469
	2020	7,5	469
Zveja atklātā jūrā			
	2020	20,0	5

Laikā no 2011. līdz 2019. gadam ar ārējām piekarzīmītēm ir iezīmēti un izlaisti 35 000 lašu un taimiņu mazuļu. No 2009. gada visā Baltijas reģionā ir būtiski samazinājusies atgriezeniskā informācija par ar piekarzīmītēm iezīmētiem lašiem un taimiņiem. Līdzīga situācija ir arī citās Baltijas jūras valstīs. Lai ieinteresētu zvejniekus un makšķerniekus atgriezt zīmītes un sniegt informāciju par iezīmētām zivīm, daudzās valstīs ir izstrādāta atlīdzības (samaksas) kārtība par zīmītes atgriešanu un sniegto informāciju par zivi (svars garums, noķeršanas vieta, laiks u.c.) Latvijā 2019. gadā tika atpakaļ saņemtas visvairāk lašu un taimiņu zīmītes, nekā visā pēdējā desmitgadē kopā, tas ir, tika saņemtas ziņas par 24 iezīmētām zivīm, - pieciem lašiem un 19 taimiņiem.

13 ziņas tika saņemtas par Gaujas baseina audzētavās audzētiem taimiņiem un lašiem, divas par Daugavas baseina lašiem, un astoņas par Ventas baseinā audzētiem un izlaistiem taimiņiem. Dati liecina, ka Gaujā uz nārstu sāk atgriezties taimiņi no trīs gadu vecuma, tas ir, vienu gadu pēc izlaišanas, tad ja taimiņa mazuļi ir izlaisti vecumā 2+. Līdzīgi tas ir Ventā. Divu gadu vecumā izlaistie taimiņu mazuļi 19 mēnešu laikā ir sasnieguši $2,1 \pm 0,3$ kg. Laši pārsvarā tiek izlaisti vecumā 1+, tāpēc tie jūrā aug un nobriest ilgāk, un uz nārstu sāk atgriezties pēc diviem gadiem. Viena gada vecumā izlaistie laša mazuļi 29 mēnešu laikā bija sasnieguši svaru $4,9 \pm 0,4$ kg.

5.3. Makšķernieku aptaujas veikšana pie ezeriem, kuros Zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna 2017.-2020. gadam ietvaros papildināti zivju resursi un rezultātu novērtējums.

Makšķernieku aptaujas pie ezeriem veikta, saskaņā ar Zemkopības ministrijas un Institūta noslēgto līgumu, 2017. un 2018. gadā. Institūta pētnieki apmeklēja makšķernieku (spiningotāju), kā arī zemūdens mednieku sacensības, kurās klātienē veikta lomu uzskaitē un ievākti zivju bioloģiskie dati. Makšķernieku sacensības izvēlētas un aptaujas veiktas tikai pie ezeriem, kuros "Zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna 2017.-2020. gadam" ietvaros papildināti zivju resursi un organizētas sacensības. Pārsvārā ezeru zivju resursi tiek papildināti ar plēsīgajām zivīm – līdakām un zandartiem, tādēļ apmeklētas tieši spinningošanas sacensības, kurās plēsēji ir makšķernieku mērķsugas. Lomu mērīšana veikta pēc brīvprātīgas makšķernieku piekrišanas.

2018. gadā iegūti dati no četrām spinningotāju sacensībām, kas norisinājās Limbažu novada ezeros – Limbažu Lielezerā, Augstrozes Lielezerā, Lādezerā un Āsteres ezerā. Kopumā ievākti bioloģiskie dati no 293 zivīm (5.3.1. tab.). Visvairāk makšķernieku lomos konstatētā suga bija asaris – 242 īpatņi. Mazākā daudzumā noķertas līdakas un zandarti. Limbažu Lielezerā noķerts arī viens plaudis. Lomi tika nosvērti trijos ezeros – Limbažu Lielezerā, Lādezerā un Āsteres ezerā. Svara ziņā vislielākajā apjomā tika noķertas līdakas, kuru kopējais svars bija 36,2 kg. Makšķernieku sekmes katrā ezerā ticamāk skaidrojamas ar atšķirīgajiem laikapstākļiem, sezonu un katra individuālā makšķernieka pieredzi, kā arī zināšanām par konkrēto ezeru.

2019. gadā Institūta pētnieki spinningotāju lomu novērtējumus veica trijos ezeros – Katvaru ezerā, Kaņiera ezerā un Āsteres ezerā, kā arī zemūdens mednieku lomu novērtējumu Sīvera ezerā. Kopumā ievākti bioloģiskie dati no 144 zivīm – līdakām, asariem, zandartiem, zušiem, plaužiem, līņiem un ruduļiem. Nomērīts zivju ķermeņa garums, svars un ievāktas zvīņas vai otolīti (zušiem) zivju vecuma noteikšanai. 2019. gadā visvairāk lomos konstatētā suga bija līdaka – kopā noķerti 72 īpatņi. Arī svara ziņā vislielākajā apjomā tika noķertas līdakas – kopējais svars 91,5 kg. Līdaka bija vienīgā suga, kas konstatēta visos apsekotajos ezeros. Zutis, plaudis, līnis un rudulis noķerti vienīgi Sīvera ezerā, kam par iemeslu varētu būt specifiskais sacensību veids – zemūdens medības ar šķēpu. Pārējos ezeros notika spinningošanas sacensības, tādēļ galvenokārt noķertas tikai plēsīgo zivju sugas (5.3.1. tab.).

Spiningošanas vai zemūdens medību sacensības, kas vienkopus pulcē lielu skaitu makšķernieku, lielākajā daļā ezeru, kuros "Zivju resursu mākslīgās atražošanas plāna 2017.-2020. gadam" ietvaros papildināti zivju resursi, tiek rīkotas diezgan reti, dažos ezeros – tikai reizi gadā. Tomēr, ārpus sacensībām, makšķernieki šos pašus ezerus apmeklē ikdienā un viņu radītā noslodze uz zivju resursiem summāri var izrādīties ievērojama, tādēļ, lai laicīgi pamanītu būtiskas ezera zivju krājuma izmaiņas, Institūta pētnieki, vadot seminārus, lasot lekcijas aicina makšķerniekus precīzi un atbildīgi aizpildīt licenču atskaites.

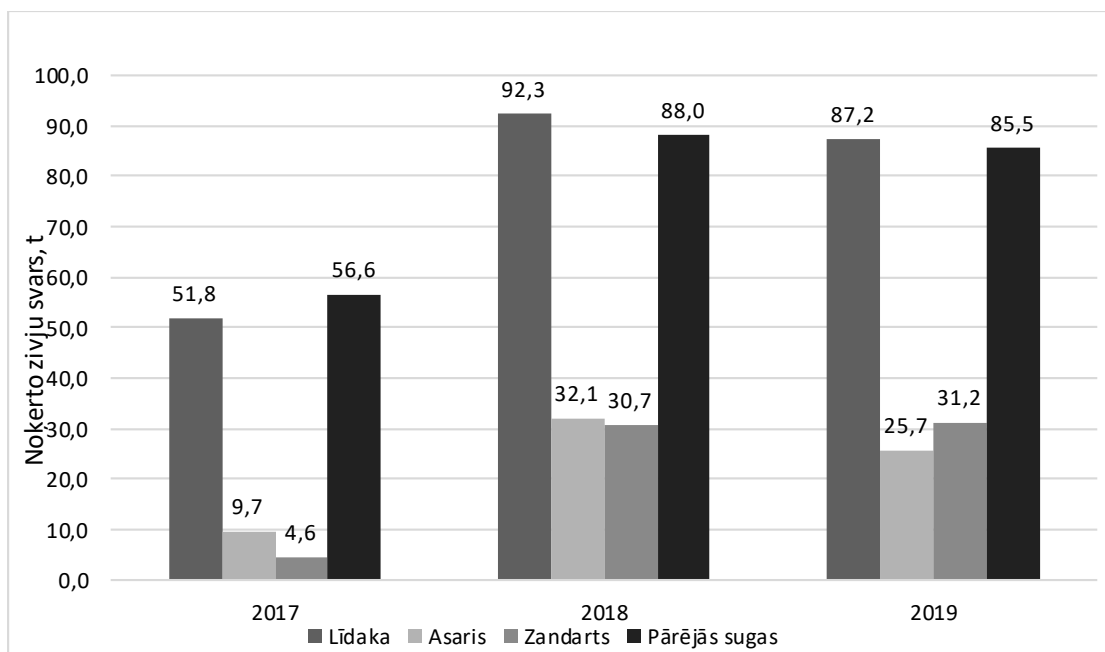
Šobrīd ZM mājaslapā ievietotā saskaņoto licencētās makšķerēšanas nolikumu sarakstā minēti 57 nolikumi (vēsturiski bijuši pat vairāk). Daudzi no tiem attiecās uz vairāk nekā vienu ūdensobjektu un no dažiem licenču atskaites atsevišķos gados nav saņemtas, līdz ar to licencētās makšķerēšanas ūdensobjektu skaits, no kuriem tiek saņemtas atskaites, katru gadu ir svārstīgs – aptuveni 50 līdz 70 ūdensobjekti. Apkopojot 2017., 2018. un 2019. gada licencētās makšķerēšanas atskaites, var redzēt, ka plēsīgās zivis, jo īpaši līdakas, makšķernieku lomos nonāk visbiežāk – tās ir makšķernieku mērķsugas (5.3.1 attēls). Piemēram, 2018. gadā licencētās makšķerēšanas ūdensobjektos noķertas pat 92,3 tonnas līdaku, kas, izņemot asari un zandartu, ir vairāk nekā pārējās sugas kopā. Šāda pastiprināta plēsēju makšķerēšana kopumā rada ievērojamu noslogojumu uz ezeru zivju resursiem. Līdakas, kā daudzu Latvijas ezeru un upju galvenā plēsēja, izņemšana no dabīgās vides var radīt disbalansu plēsēju – upuru

populāciju dinamikā, kas, savukārt, ietekmē visu ekosistēmu kopumā. Vadoties pēc licenču atskaitēm, plēsīgo zivju papildināšana veicama ezeros ar vislielāko makšķernieku noslogojumu.

5.3.1. tabula

Makšķerēšanas sacensībās iegūtie lomi

Gads	Ezers	Suga	Īpatņu skaits	Kopējais svars, kg
2018	Limbažu Lielozers	Līdaka	4	4,0
		Asaris	44	5,1
		Zandarts	3	4,1
		Plaudis	1	0,5
	Augstrozes Lielozers	Līdaka	5	-
		Asaris	116	-
		Zandarts	5	-
	Lādezers	Līdaka	9	9,8
		Asaris	82	-
		Zandarts	3	3,3
	Āsteres ezers	Līdaka	16	22,4
		Asaris	5	0,6
2019	Katvaru ezers	Līdaka	10	10,0
		Asaris	23	2,1
		Zandarts	8	13,6
	Sīvera ezers (1. diena)	Līdaka	19	25,8
		Asaris	7	2,0
		Zutis	14	20,2
		Plaudis	2	3,5
		Līnis	1	1,0
	Sīvera ezers (2. diena)	Līdaka	11	15,6
		Asaris	1	0,5
		Zutis	9	10,4
		Plaudis	2	2,7
		Rudulis	2	0,6
	Kaņiera ezers	Līdaka	4	10,5
	Āsteres ezers	Līdaka	28	29,6
		Asaris	1	0,04
		Zandarts	2	2,2

5.3.1. attēls. Licencētajās makšķerēšanas organizatoru iesniegtajā pārskatā par lomiem reģistrētās nozvejas.

5.4. Projektu izvērtējums, kuros tiek īstenoti dzīvotņu un nārsta vietu atjaunošanas pasākumi, un projektiem, kuros tiek veikta zivju mazuļu ielaišana

Laika periodā no 2017 līdz 2020. gadam tika realizēti 20 projekti, kuros veikta zivju mazuļu dzīvotņu, zivju migrācijas un nārsta vietu atjaunošana. Projektus realizēja Saulkrastu novada dome, Bauskas Mednieku un makšķernieku biedrība, Dabas aizsardzības pārvalde, Limbažu novada pašvaldība, Alojās novada dome, Biedrība "Zivju gani", Salacgrīvas novada dome, Alojās novada dome, Apes novada dome, Līgatnes novada dome (5.4.1. tab.).

5.4.1.tabula

Ar Zivju fonda atbalstu īstenotie upju atjaunošanas pasākumi 2017.-2020. gadā

Īstenotājs	Projekta nosaukums	Pasākumu apraksts
2017		
Saulkrastu novada dome	Dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Inčupes upē Saulkrastu novada teritorijā	Inčupes krasti un gultne vairākos posmos atbrīvota no koku sagāzumiem, iztīrīti tās krasti, nojaukti bebru dambji.
Bauskas Mednieku un makšķernieku biedrība	Vimbu un nēģu nārsta vietu atjaunošana Mūsā Bauskas novadā	No ūdensaugiem, dūņām, sanesumiem un nosēdumiem attīrīta, un pārveidota Mūsas upes gultne aptuveni 3 hektāru platībā.
Dabasaizsardzības pārvalde	Nārsta vietas paplašināšana Raķupē	Raķupē iebērti 225 m ³ rupjas grants (oļi), izlīdzinot to aptuveni 30 m garā upes posmā, un ievietoti 25 atsevišķi akmeņi.
2018		
Limbažu novada pašvaldība	Dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Svētupē Limbažu novada teritorijā 2018. gadā	Svētupē atbrīvots 11,8 km garš posms. Iekārtotas taimiņu nārsta vietas.

Saulkrastu novada dome	Zivju nārsta vietu atjaunošana un dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Pēterupes upē Saulkrastu novada teritorijā	Pēterupē attīrīts 13,6 km garš posms. Mehāniski uzartas un izplautas speciālas lašveidīgozivju nārsta vietas.
Alojas novada dome	Zivju migrācijas ceļu tīrīšana Salacā	Iztīrīti sanesumi pirms un pēc Staiceles papīrfabrikas aizsprosta, attīrīti Salacas krastā.
Bauskas mednieku makšķernieku biedrība	Vimbu un upes nēģu nārstu vietu atjaunošana Mēmeles upē Vecumnieku novadā	Lielupes gultne Vecumnieku novadā iztīrīta vismaz 800m garumā ar kopējo platību 3,2 ha.
Bauskas mednieku makšķernieku biedrība	Vimbu un upes nēģu nārstu vietu atjaunošana Lielupē Rundāles novadā	Lielupes gultne Rundāles novadā iztīrīta vismaz 600 m garumā ar kopējo platību 3,0 ha.
Biedrība "Zivju gani"	Alatu un straute foreļu nārsta vietu kopšana Ogres upē Ērgļu novadā	No Ogres upes izvākti 200 m ³ kritalu. Sakopts Ogres upes posms no "Trijupēm" līdz Valolas ietekai Ogrē. Izveidotas vairāk nekā 100 zivju slēptuves.
2019		
Limbažu novada pašvaldība	Dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Svētupē Limbažu novadu teritorijā	Svētupē no dažādiem šķēršļiem (koku sagāzumi, būvgruži u.c.) attīrīts 7,3 km garš posms. Iekārtotas taimiņu nārsta vietas.
Limbažu novada pašvaldība	Dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Vitrupē Limbažu novadu teritorijā	Vitrupē no dažādiem šķēršļiem (koku sagāzumi, bebru aizgrauztie koki u.c.) attīrīts 4,6 km garš posms.
Salacgrīvas novada dome	Nārsta vietu atjaunošana Salacas upē	Salacā atjaunotas saimnieciski nozīmīgo zivju nārsta vietas 1025m ² platībā (ar rokām izplauti ūdensaugi upes seklajās vietās, veikta upes gultnes apstrāde ar zemspiediena sūkni, nodrošināta izskaloto sakņu savākšana un izcelšana krastā).
Salacgrīvas novada dome	Nārsta vietu atjaunošana Korģē	no dažādiem lašveidīgajām zivīm nepārvaramiem šķēršļiem (koku sagāzumi, bebru dambji u.c.) attīrīts 4,4 km garš posms. Mehāniski uzirdināta upes gultne 30 m ² platībā.
Bauskas mednieku un makšķernieku biedrība	Vimbu un upes nēģu nārsta vietu atjaunošana Lielupē Rundāles novadā	Lielupes gultne ar buldozeru un lieljaudas traktortehniku iztīrīta no ūdenszālēm, dūņām un sanesumiem vismaz 750 m garumā, uzirdināta akmeņainā grunts līdz 0,5 m dziļumam.
Bauskas mednieku un makšķernieku biedrība	Vimbu un upes nēģu nārsta vietu atjaunošana Lielupē Bauskas novadā	Lielupes gultne ar lieljaudas traktortehniku iztīrīta no ūdenszālēm, dūņām un sanesumiem vismaz 500 m garumā,

		uzirdināta akmeņainā grunts līdz 0,5 m dziļumam.
2020		
Alojas novada dome	Zivju migrācijas ceļu tīrīšana – sanesumu izvākšana virs Staiceles papīrfabrikas aizsprosta Salacas upē Alojas novadā	No sanesumiem attīrīts Salacas upes posms pirms Staiceles papīrfabrikas aizsprosta.
Bauskas mednieku un makšķernieku biedrība	Bauskas mednieku un makšķernieku biedrība	Lielupes gultne ar lielaudas traktortehniku iztīrīta no ūdenszālēm, dūņām un sanesumiem vismaz 800 m garumā, uzirdināta akmeņainā grunts līdz 0,5 m dziļumam.
Apes novada dome	Zivju dzīvotņu atjaunošana Gaujas upes Sikšņu krācēs	Atjaunotas zivju dzīvotņu un nārsta teritorijas 1,01 hektāra platībā Gaujā pie Sikšņu krācēm.
Salacgrīvas novada dome	Dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Korgē	Korgē upē no dažādiem lašveidīgajām zivīm nepārvaramiem šķēršļiem (koku sagāzumi, bebru dambji u.c.) attīrīts 3,5 km garš posms. Veikta jaunu nārsta vietu iekārtošana 150 m ² platībā.
Līgatnes novada dome	Zivju migrācijas ceļa atjaunošana pār Anfabrikas slūžām	Uzlabots zivju ceļš Līgatnes upē pār Anfabrikas slūžām. Tāpat upē izvietoti akmens gabioni, izveidojot mākslīgo atstraumi, kur zivis uzturas līdz atrod ieeju zivju ceļā.

Gandrīz visos izvērtētajos projektos ir īstenoti līdzīgi pasākumi – koku sagāzumu un bebru aizsprostu izvākšana, gultnes uzirdināšana, sanesumu izvākšana u.c. Speciāls ihtiofaunas monitorings Zivju fonda ietvaros veikto projektu sekmju novērtēšanai sākts tikai 2018. gadā, līdz ar to projektu īstenošanas ilgtermiņa ietekmi precīzi novērtēt pašlaik vēl nav iespējams. Tomēr līdz šim iegūtie izvērtējumu rezultāti ļauj secināt, ka vislabākās sekmes, pēc šādu darbu veikšanas, ir projektiem, kas īstenoti vidējās ritrāla tipa Rīgas jūras līcī ietekošajās ūdenstecēs, piemēram, - Pēterupē. Pozitīvās izmaiņas pēc projektu īstenošanas saistītas galvenokārt ar zivju indeksa vērtības palielināšanos un taimiņa/straucha foreles dabiskās atražošanās sekmju uzlabošanu.

Zivju fonda ietvaros realizēto dzīvotņu atjaunošanas projektu sekmju izvērtēšanu ir nepieciešams turpināt. Turpmākajos gados ir vēlams paplašināt apsekojamā projektu loku un iespēju robežās izvērtēt arī projektus, kuros īstenoti netipiski darbi – izveidotas mākslīgas straujtes, izbūvēti zivju ceļi u.c. Lai uzlabotu datu kvalitāti, zivju uzskaitē pirms projekta īstenošanas ir jāveic iespējami precīzi, sekojot Institūta mājaslapā publicētajai uzskaites metodikai (skatīt https://bior.lv/sites/default/files/inline-files/Metodika_zivju_uzskaitai_ZFprojektiem_2021.pdf). Tāpat, ir jāņem vērā, ka darbus upē ir pieļaujams uzsākt tikai pēc tam, kad projekta ietekmētajā upes posmā ir īstenota zivju uzskaitē ihtiofaunas sākotnējā stāvokļa novērtēšanai.

Detalizēta informācija par projektu sekmēm ir apkopota atskaitēs par īstenoto projektu novērtējumu (skatīt <https://bior.lv/lv/valsts-delegetas-funkcijas/zivju-resursu-atrazosana>)